
Koulutuksen kehittäminen

Koulutuspolitiikan johtoryhmässä valmisteltu muistio *Koulutuksen kehittäminen. Harjoitetun koulutuspolitiikan tulosten tarkastelua ja hahmotelmia peruskoulun jälkeisen koulutuksen kehittämisestä* julkaistiin arvioitavaksi opetusministeriön helmikussa järjestämässä koulutuspoliittisessa seminaarissa. Eniten julkisuudessa on käsitelty muistion sisältämää visiota nuorisokoulusta sekä ammattikorkeakouluista. Sen sijaan aikuiskoulutusta koskevat ehdotukset ovat jääneet vähemmälle. Seuraavassa toimintaohjelman aikuiskoulutusta ja jatkuvan koulutuksen periaatetta koskeva osa.

Aikuiskoulutuksen vahvistaminen

- Aikuiskoulutuksen kaikkien lohkojen kehittämistä jatketaan siten, että aikuiskoulutuksen asema vahvistuu merkittävästi.
- Työelämässä toimivan väestön tarvitsema koulutus järjestetään aikuiskoulutuksena. Ammatillisen aikuiskoulutuksen piiriin luetaan työelämässä toimiville suunnatun ammatillisen peruskoulutuksen lisäksi kaikki jatko- ja täydennyskoulutus. Pääsääntöisesti kaikilta ammatilliseen aikuiskoulutukseen tulevilta opiskelijoilta edellytetään vähintään kahden vuoden työkokemusta.
- Aikuiskoulutustarjontaa kehitetään paremmin kunkin aikuisen yksilöllisiä tarpeita vastaavaksi. Pitkäkestoisen koulutuksen järjestelyjä monipuolistetaan käyttämällä hyväksi uuden tekniikan ja monimuoto-opetuksen tarjoamia mahdollisuuksia. Työpaikkakeskeisiä koulutusjärjestelyjä kehitetään ja laajennetaan siten, että kansalaisille muodostuu työsuhteen kestäessä mahdollisuus edetä ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen tutkintoihin. Lisäksi kehitetään koulutuksen arvioin-

timenetelmiä, näyttökokeita, siten, että kansalaisille muodostuu mahdollisuuksia hyväksyttää eri tavoin hankkimaansa osaamista osaksi ammatillisen koulutuksen tutkintoja.

- Aikuisväestölle suunnattua ammatillista perus- ja jatkokoulutusta laajennetaan kaikilla tasoilla. Samalla lisätään nuorisokoulun, muiden ammatillisten oppilaitosten sekä ammatillisten ja tieteellisten korkeakoulujen järjestämää täydennyskoulutusta.
- Pääosa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta suoritetaan ammatillisissa oppilaitoksissa sekä ammatillisissa ja tieteellisissä korkeakouluissa. Ammatillisista kurssikeskuksista muodostetaan ammatillinen aikuiskoulutuskeskus -nimisiä ammatillisia oppilaitoksia. Yliopistojen ja korkeakoulujen täydennyskoulutuskeskukset jatkavat toimintaansa. Tieteellisten ja ammattikorkeakoulujen välille tuodaan selkeä aikuiskoulutusyhteistyö. Ammatillisen ja muun aikuiskoulutuksen yhteistyötä kehitetään koulutuksen raja-aitoja madaltamalla ja poistamalla.
- Vapaan sivistystyön ja muun yleissivistävän aikuiskoulutuksen tarjontaa monipuolistetaan ja kehitämislinjoja selkiytetään. Kansalaisten mahdollisuuksia osallistua vapaa-aikana tapahtuvaan harrastustavoitteiseen ja muuhun yleissivistävään aikuiskoulutukseen parannetaan.

Jatkuvan koulutuksen periaatteen toteuttaminen

- Perusteellinen lapsuus- ja nuoruusiän koulutus on edelleen avainasemassa jatkuvan koulutuksen toteutumisessa. Entistä enemmän huomiota kiinnitetään kuitenkin opiskelun joustavan jatkamisen mahdollisuuksiin, oppimismotivaation kehittämi-

- seen sekä yksilöllisiin oppimistaipumuksiin ja kykyihin.
- Koulutusjärjestelmäämme jatkuvasti kehittämällä nostetaan koko väestön koulutustasoa. Ikäpolvien välillä nykyään ja vielä pitkään vallitsevat koulutuserot sekä tarve voida jatkuvasti ylläpitää, täydentää ja uusia tietoja ja taitoja muun muassa elinkeino- ja ammattirakenteen kehitystä vastaavalla tavalla vaativat kiinnittämään enenevää huomiota aikuisväestön koulutukseen.
 - Koulutuksen, työelämän ja muun toiminnan vuorottelua helpotetaan. Tällöin opiskelijat saavat laajan kokonaiskuvan ympäristöstä, johon koulutus on tarkoitettu johtamaan; työelämän lisäksi yhteiskunnallisesta ja kulttuuritoiminnasta. Tulevaisuudessa nykyistä suurempi osa oppimisesta tapahtuu koulutusjärjestelmän ulkopuolella.
 - Siirtyminen koulutusjärjestelmän osasta toiseen helpottuu ja opintojen järjestelmä muuttuu avoimemmaksi. Koulutusjärjestelmän omat rakenteelliset esteet vähenevät. Syntyy edellytyksiä sille, että myös sosiaaliseen taustaan, asuinpaikkaan, ammattiryhmään, sukupuoleen ja asennetekijöihin liittyvät opiskeluesteet vähenevät.
 - Koulutuksen sisältöjä kehitettäessä parannetaan edellytyksiä yksilön jatkuvaan oppimiseen ja persoonallisuuden kasvuun. Lisättäessä opetussuunnitelmien ja niiden osien yhteismitallisuutta parannetaan samalla siirtymismahdollisuuksia sekä erityyppisten opintojen yhdistelemistä tarkoitukseenmukaisiksi kokonaisuuksiksi. Opiskelun joustavuus lisääntyy myös kehittämällä monimuoto-opetusta sekä oppijakeskeisiä opetusmenetelmiä ja oppimateriaaleja.
 - Koulutuksen tutkintojen järjestelmä kehittyi olennaisella tavalla, kun koulutusjärjestelmän kaikki osat nivelyivät toisiinsa ja mahdollisuudet hyödyntää erilaisia teitä hankittuja tietoja ja taitoja paranevat. Parhaimmillaan tutkinnot vastaavat eri elämänvaiheiden pätevöitymis- ja muita tarpeita.
 - Vastuu omaehtoiseen, jatkuvaa oppimiseen johdattamisesta ja opiskelun jatkamiseen liittyvien mahdollisuuksien selvittämisestä kuuluu ensi sijassa opettajille ja kouluttajille. Opintoneuvontaa ja -ohjausta joudutaan luonnollisesti tehostamaan ja suuntaamaan jatkuvan koulutuksen periaatteen mukaisesti entistä monipuolisemmin opiskelijan tulevaisuuteen ja toimintavaihtoehtoihin sekä henkilökohtaisen koulutus- ja työuran suunnitteluun ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen.